



Lidové závody

Quido Rění

KŘEŠTAN V DOBĚ POSTNÍ

KŘEŠŤAN V DOBĚ POSTNÍ A VE SVATÉM TÝDNU

PODÁVÁ H. S.

VELEHRAD
nakladatelství dobré knihy v Olomouci

1942

D O B A S V A T O P O S T N Í

Popeleční středou vstupujeme do čtyřicetidenního období postního. Církev svatá nám v této době připomíná mši svatou, svatými obřady a v kázáních mnoho vzácných myšlenek, podle kterých má křesťan zařadit svůj život. Ve starokřesťanských dobách bylo svatopostní období přípravou katechumenů na přijetí svátosti křtu, která byla udílěna o velikonocích. Křesťanská křestní cvičení byla však určena nejenom pro kandidáty přijetí do Církve, nýbrž i pro věřící. Při výuce katechumenů si obnovovali a prohlubovali znalosti svaté víry všichni věřící. Postní doba byla a je doposud údobím obecné duchovní obnovy nás všech. Připomínáme si požehnání, jehož se nám dostalo svatým křtem, jakož i velikých povinností, které jsme jako křesťané na sebe vzali. Církev nás nabádá, abychom obnovili svou křestní čistotu a připravili se tak na oslavu veliknocy, na svátky nadpřirozeného zmrtvýchvstání a vzkříšení k životu věčnému.

Druhá význačná myšlenka svatopostního období jest kajicnost, odčiňování hříchů. Za starých dob se v tomto období konalo veřejné pokání. Veřejní hříšníci byli na začátku postní doby žehnáni popelem a byli vyloučeni až do Zeleného čtvrtku z účasti na podstatných částech mše svaté. Po odstranění veřejného pokání bylo rozšířeno poznamenání popelem na všechny věřící, kteří přijetím tohoto znamení veřejně projevují předsevzeti konati v době postní pokání.

Kající obnova používá jako prostředku k očistě a k obrození především postu. Vlastní půst trvá od Popeleční středy do poledne Bílé soboty. Čtyřicetidenní půst je na památku postu Pána Ježíše, který se čtyřicet dní postil na poušti a připravoval se tak k veřejnému svému vystoupení. Postní předpisy jsou dnes velice mírné. Ohlašují se s kazatelnou o první postní neděli a bývají vyvěšeny v předsíni chrámové. Půst slouží ke krocení tělesných žádostí, k odčiňování hříchů a k povšechnému prohloubení vnitřního náboženského života. S postem jest podle starých tradic spojeno vykonávání tělesného i duchovního milosrdenství, hlavně podporování chudých. Tuto dobu prožívá křesťan v hluboké soustředěnosti na hlas Církve, která věřící vede cestou pokání a odříkavosti k vyvrcholení duchovního jara: k slavnému zmrtvýchvstání Kristovu.

LITURGICKÝ RÁZ

V době postní - jako v době kající - se užívá při bohoslužbách rouch barvy fialové. Při mši svaté se vynechává Gloria, Alleluja a vše, co značí radost. Pobožnosti, které doporučuje v této době Církev věřícím, jsou: křížová cesta, bolestný růženec a účast na postních kázáních. Samozřejmě se v této době zbožně účastníme co nejčastěji oběti mše svaté. Na Popeleční středu se přede mší svatou (někde též po mši svaté) klade věřícím na čelo v podobě kříže žehnaný popel. Při tom kněz říká: „Pomni, člověče, že jsi prach a v prach se navrátíš.“ Popel je znakem pomíjivosti slávy světské. Lid při slavném vjezdu Pá-

na Ježíše do Jerusalema volal s ratolestmi v rukou „hosana“ a na Velký pátek „ukřižuj, ukřižuj ho!“. Popel je z ratolestí, které se světily na Květnou neděli minulý rok. Popel nám připomíná: „Pamatuj na smrt, čiň pokání a zanech v postní době zábav.“

Na Smrtnou neděli se v kostele zahalují všechny kříže fialovou rouškou. Děje se tak na památku toho, že se Pán Ježíš skryl před nepřáteli, kteří Ho chtěli kamenuvati proto, že se nazval Synem Božím. Po první neděli postní připadají *suché neboli kvatembrové dny*. Středa, pátek a sobota byly dny postními. Nyní půst přikázán není, ale radí se k němu. V tyto dny činíme pokání za hříchy, spáchané v uplynulém zimním čtvrtletí, děkujeme za dobrodiní nám poskytnutá a prosíme za horlivé kněze - dělníky na vinici Páně.

MRAVNÍ VÝZNAM POSTNÍ DOBY

V době postní nás Církev svatá vybízí, abychom si po celých čtyřicet dní připomínali a prožívali památku umučení Páně, abychom celou tuto dobu prožívali k slávě Boží a k prospěchu své duše.

V době postní se hojněji modleme. Věřícím se ukládá, aby se v této době vystříhali všech hlučných radovánek a činili skutky pokání. Věřící nechť ochotně poslouchají výzvy Církev o přijímání svatých svátostí a ke skutkům milosrdenství a kajícího. Žijeme-li skrytěji a mlčenlivěji, je k nám Bůh slitovnější a jakoby bližší.

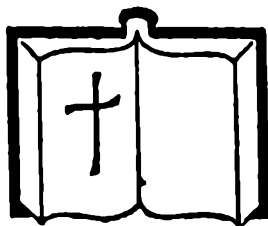
Zamilujme si v této době postní samotu. Bůh bude potom mluvit k našim srdcím. V samotě se zdokonalíme a

dosáhneme vnitřního míru. Čím více se vzdálíme světa, tím více se k nám přiblíží Bůh. Uvažujme také a rozjímajme v této době o umučení Páně. V umučení Páně, ve svatém kříži jest naše spása a útěcha. Z kříže pramení hojnost milostí a život věčný. „Každý, kdo v Něho věří, nezahyne, ale má život věčný. Bůh svého Syna neposlal na tento svět, aby soudil svět, ale aby spasen byl svět skrze Něho.“ (Jan 3, 14-17.)

Kříž je sice znamením bolesti a smrti, ale je také znamením síly, života a vykoupení. „Nejsme vykoupeni porušitelnými věcmi, zlatem a stříbrem, ale drahou krví Krista, jakožto beránka nevinného a neposkvrněného.“ (1 Petr 1, 18-19.)

Kéž doba postní jest počátkem naší

opravdové duchovní nápravy!



I. NEDĚLE POSTNÍ

U starých Čechů se tato neděle nazývala **černá**, protože se ženy v tuto neděli začínaly odívat v šaty barvy černé na znamení toho, že nastala doba sva-topostní. **V epištole** (List sv. Pavla ke Kor. 6, 1-10) nás napomíná svatý Pavel, abychom nepřijímali milosti nadarmo, a učí nás, ke kterým dobrým skutkům můžeme milosti použití. **V evangeliu** (Mat. 4, 1-11) nás učí Pán Ježíš svým příkladem, jak máme přemáhati pokušení.

ČIŇTE POKÁNÍ

Nastaly pro nás dni pokání, abychom za hříchy dostiučinili a duši zachránili." (Z kněžského breviáře.)

Církev nás vede o první neděli postní s Pánem Ježíšem na poušť, abychom s Ním - jako se vzorem a učitelem kajícínosti - nastoupili čtyřicetidenní půst. Celá čtyřicetidenní doba postní je dobou pokání.

V čem záleží pokání? V sebezáporu, modlitbě a ve skutcích milosrdenství a lásky; to jest: v postě, v modlitbě a almužně. Postem rozumíme nejenom zdrženlivost a omezení v pokrmu, nýbrž také každý jiný způsob odříkání.

Jak máme činiti pokání? 1. Zevně. 2. Vnitřně.

Zevni pokání. V čem záleží? Snášíme horko, zimu, bolest, krotíme tělo, odpíráme smyslnosti, zachováváme

půst atd. Půst a odříkání je náboženské cvičení. Umírňuje Boží hněv a přináší nám odpuštění mnohých našich lehkých hříchů a časných trestů za ně. „Modlitba s postem a almužnou je lepší než poklady zlata schovávatí.“ (T. 12, 8.)

Právě na Popeleční středu se modlí kněz při mši svaté: „Uděl, Pane, věřícím svým, ať postní úctyhodnou slavnost s náležitou zbožností počnou a v nerušené oddanosti tráví.“ - „Tento slavný půst, který je spasitelně zřízen pro ozdravení duší a těl, abychom slavili oddanou službou.“ (Modlitba v sobotu po Popeleční středě.)

Půst je prospěšný tělu i duši.

Tělu. Více nemocí je z mnohého a dobrého jídla nežli z postu. „Přál bych si, aby církevní příkaz postní a abstinentní byl státním zákonem. Potřeba lékařů i lékáren by pak klesla na polovici.“ (Prof. dr. Nussbaum, chirurg z Mnichova.)

Kdo se nemůže postit pro přílišné mládí nebo stáří, nebo proto, že těžce pracuje ve svém povolání, má vykonávat jiné dobrovolné skutky pokání, na příklad více se modlit, dávat pilně almužnu, chodit na mši svatou i ve všední dny, méně pít a kouřit, snášeti námahu a utrpení v duchu pokání.

Půst prospívá duši, uděluje jí sílu. Účinek postu na duši krásně vystihuje svatopostní preface: „Tělesný půst potlačuje neřesti, mysl povznáší, uděluje ctnost i odměnu.“

Vnitřní pokání. V čem záleží? Přemáháme své vášně, držíme na uzdě smysly, krotíme fantasii atd. Málo užitku přináší tělu újma jídla, jestliže se duše nezdržuje špatných skutků.

Pokání vnitřní jest úplnou změnou dosavadního života, myslí a myšlenek. Pokání je ona ctnost, která obrací k Bohu celou naši duši. Pokáním se učíme nenávidět a ošklivit špatné skutky a hanbit se za ně. Pokáním upevňujeme své rozhodnutí, že zlepšíme své mravy. Pokání nás vede k naději, že dosáhneme odpuštění od Boha nejvyššího milosrdného. Pokání má být operačním nožikem, kterým odstraňujeme vředy duše. Pokání musí odstranit z duše vše, co je nesvatého. „Dábel má radost ze spravedlivého, který opustí cestu pokání.“ (Svatý Augustin.)

Písmo svaté mluví častokrát o pokání. Svatý Jan volá na poušti: „Přinášejte hojné ovoce pokání.“ Pán Ježíš napomíná: „Čiňte pokání, neboť se přiblížilo království nebeské.“ (Mat. 4, 17.) Pokáním usmířili obyvatelé Ninive Pána Boha. „Nad jedním hříšníkem pokáním čínícím bude v nebi radost větší než nad devětadevadesáti spravedlivými, kteří pokání nepotřebují.“ (Luk. 15, 7.)

Jsou dvě cesty k nebi: cesta nevinnosti a cesta pokání. Kdo nekrácel po cestě nevinnosti, musí jíti po cestě druhé, po cestě pokání. Proto: „Když dnes uslyšíte hlas Boží, nezalvrzujte srdci svých!“ (Ž. 94, 8.) „Aj, nyní je čas příhodný, aj, nyní je den spasení. (2. Kor. 6, 2.) Čiňme pokání, abychom za hříchy dostiučinili a duši zachránili. Chop se oběma rukama prostředku, který může zachrániti tvou duši!“

II. NEDELE POSTNÍ

Nazývala se **pražná**, protože lid pojídal postní pokrm **pražmo**. V **epištole** (I. List sv. Pavla k Soluňským 4, 1-7) svatý Pavel vybízí své čtenáře, aby se chránili hříchu a vedli život ctnosti. Vůle Boží je naše posvěcení. S radostí a ochotou máme v sobě ničití stopy hříchu. V **evangeliiu** (Mat. 17, 1-9) se Pán Ježíš objevuje na hoře Tábor ve slávě, ve které se jednou objeví při soudu posledním. I my se jednou v takové slávě objevíme, budeme-li zachovávat zákon Boží.

VZHŮRU NA HORU SVATOSTI!

Znáte jistě Rafaelův obraz „Proměnění Páně“. Nad horou Tábořem se vznáší Spasitel mezi Mojžíšem a Eliášem, obklopen tajemným světlem. Na samé hoře Tábor stojí tři apoštolé a plní slasti patří na oslaveného Ježíše. Dole na úpatí hory vidíme opak všeho toho. Je zde tmavo, černo, bída a strast. Nešťastný otec vede němého, náměsíčního, ďáblem posedlého hochu, svíjejícího se ve strašných křečích.

Co vidíme na obraze, to také bývá v našem životě: světlo a tma, radost a bolest vedle sebe. Je zde: ctnost a nepravost, údolí hříchu a hora svatosti.

Co má cenu? Ctnost, Boží pokoj, hora svatosti. Vzhůru na horu svatosti a pryč z údolí hříchu!

O těchto výzvách krátce uvažujme:

PRYČ Z ÚDOLÍ HŘÍCHU!

Hřích je největším neprávem proti Bohu a největším neštěstím pro člověka. Je jeho jediným a pravým neštěstím. Je-li tomu tak: „Pryč proto s ním a daleko od něho!“ Tak volá Církev v době svatopostní. Tak volá apoštol Pavel v dnešní svaté epištole. Jeho hlas zní: „Je to vůle Boží, abychom byli dokonalí a svatí a varovali se zvláště dvou neřestí: smilstva a necudnosti a lakoty a hrabivosti.“

„Je to vůle Boží, abyste se zdržovali od smilství, aby každý z vás dovedl tělo své chovati ve svatosti a ve cti, nikoliv v náruživé žádostivosti, jako činí pohané, kteří neznají Boha, a aby nikdo nezkracoval a nepodváděl v té věci bratra svého.“ (Th. 4, 1-7.) Ven tedy z bahna hřichu! - Ale jak?

Postem. „Toto plémě však se nevymítá leč modlitbou a postem.“ (Mat. 17, 20.)

Zpovědi. Alespoň jednou za rok se zpovídati! Aspoň v čas velikonoční velebnou Svátost oltářní přijímati! Zpověď budiž prostá, upřímná, úplná a pokorná. Buď vděčen, jsi-li upozorněn, napomenut a varován.

Varováním se každé nejbližší příležitosti ke hřichu. „Jestliže tě pohoršuje ruka nebo noha tvá, utni ji a vrhni od sebe . . .“ (Mat. 18, 8.) Vrhni pryč od sebe špatnou knihu, obrázkové časopisy a podobné dopisnice. Do ohně s tím! Pryč ze špatného domu! Daleko pryč od takové osoby! - Svatý Alfons Liguori praví, že ďábel se nejvíce bojí kázání o blízké příležitosti, a právem. Přiveď osadu k tomu, aby se mladí a staří vyhýbali příležitosti ke zlému, a máš přes noc osadu svatou.

To je vůle Boží: vaše posvěcení. Vždy kupředu a vzhůru! „Prosíme a napomínáme vás . . . abyste vždy více se zdokonalovali.“ (Th. 4, 2.)

ČÍM SE MÁME ZDOKONALOVATI?

Vážnou snahou po dokonalosti. „Chuť a láska jsou perutě k velikým činům.“ Svatý Bernard napsal: „Ty se nechceš zdokonalovati? Ty nechceš duchovně růsti? Ty chceš ztráceti?“ „To nechci“ „Co tedy chceš?“ „Já chci zůstat v tom stavu, ve kterém nyní jsem. Já nechci býti ani lepším ani horším.“ „Pak chceš něco, co je nemožné.“

„Celý život křesťana musí býti ustavičná snaha a touha po dokonalosti.“ (Svatý Augustin.)

Pilnou modlitbou a horlivým přijímáním svatých svátostí. „Kdo se dobře modlí, dobře také žije.“ (Svatý Augustin.)

Syn dobré matky, který se octl jako zločinec doživotně v žaláři, napsal: „Když jsem slyšel jednou v neděli vyzváněti kostelní zvony, přepadla mne touha po domově a mou mysl táhly krásné dny mého mládí. Viděl jsem se mezi příbuznými doma, jak jsme se všichni společně večer modlivali. Vrhł jsem se na zem a plakal jsem . . . Kdybych se byl modlil, kdybych byl chodil do kostela, kdybych byl pracoval a neopíjel se, tak bych nikdy nepřišel do trestnice.“ (Dr. Klug.)

Věrným plněním povinností. Svatost nezáleží v zázračných skutcích, ale v tom, že každou věc činíme řádně.

Obyčejné věci máme konati neobyčejně, to jest dobře a přesně i v tom nejmenším.

Každodenní své práce konejme z lásky k Pánu Bohu s dobrým úmyslem. Dobrý úmysl je proutek z pohádky, který vše, čeho se dotýká, mění ve zlato. To znamená, že každý náš skutek bude záslužný a bude Bohu milý.

Sebepřemáháním. „Kdo chce býti mým učedníkem, zapři sebe sám,“ praví Pán Ježíš. Kdo se umí zapírat, je králem, neboť místo aby se nechal vláčetí svými žádostmi jako vězeň, poroučí jim.“ (Svatý Cyprián.) - „Proti sobě bojovat je nejlepším bojem; nad sebou samým zvítězit je nejkrásnějším vítězstvím.“ (Svatý Augustin.) O tolik pokročíš, o kolik si násilí učiníš. (Násl. Krista.)

Svatý Jan Berchmans již jako hoch si říkával: „Chci býti svatým.“ A také se jím stal. Svatému Antonínu Paduánskému se posmívali, když vystoupil z řádu augustiniánů a vstoupil do přísnějšího řádu svatého Františka: „Ty se chceš státí svatým?“ Svatý Antonín na to odpověděl: „Proč ne? V den, kdy uslyšíš o mém svatořečení, chval Boha.“ Stal se svatým.

*

Chceš se také státí svatým? Jistě, že ano. Ty se musíš státí svatým, neboť nic nesvatého do nebe nepřijde. Hled proto, aby ses dostal z údolí hříchu pryč, a vystoupil na horu svatosti. Pryč ze společnosti satana a vzhůru k oslavenému Synu Božímu.“

III. NEDĚLE POSTNÍ

Nazývala se **kýchavná**, protože někdy se konávaly pobožnosti za odvrácení moru, který se počínal jevití kýcháním. (Odtud pozdravení „Pozdrav Pán Bůh“ při kýchnutí.) **V epištole** (List sv. Pavla k Efeským 5, 1-9) varuje sv. Pavel před nečistotou a lakomstvím; těmito hříchy poskvřňujeme sebe a dopouštíme se vůči bližnímu nespravedlnosti. **V evangeliu** (Luk. 11, 14-28) uzdravuje Pán Ježíš němého od zlého ducha. Obracejme se ke Kristu Pánu jako k lékaři a on nás vysvobodí z moci satana.

PĚT PRSTŮ HŘÍCHU

Jedno arabské přísloví praví: „Pět prstů má hřích: dva prsty dává tobě na uši, dva na oči a jeden na ústa.“

Hřích ti zavírá obě uši, že neslyšíš napomenutí, když se do jeho moci dostaneš. Činí tě hluchým, že neslyšíš hlas svého rozumu. Činí tě bezcitným k prosbám těch, kteří to s tebou dobře myslí.

Nejsme svědky toho denně? Mnozí lidé žijí, jako by na nebesích nebylo žádného Boha, který je stvořil a kterému jednou musí klásti účty. Jejich jednání jest v takovém rozporu s rozumem, že mnohý, když to vidí, potřásá hlavou a praví si: Mezi životem takového člověka a životem zvířete není žádného rozdílu, jen vzpřímená chůze je dělí od sebe.

Mnozí bezcitní lidé, když jim jedovaté strašidlo hříchů usedne na srdce, odstrkují od sebe ty, kteří jim dobře činí. Mnohá zrazená žena zhýralce vám to potvrdí se slzami v očích, že je to pravda. Mnohá rodina, která má otce lakomého, ctižádostivého, nadutého, by mohla mnoho o tom vypravovati. Náruživý opilec, ochlasta je živým modelem pro tento hluchý hřích. Hluchému hříchů oddaný člověk jen jedno slyší - hlas své vášně.

Řecká báje vypravuje o tajuplné bytosti, která byla z polovice člověkem, z polovice ptákem nebo rybou a na jednom ostrově lákala s družkami svým kouzelným zpěvem kolem jedoucí plavce. Všichni, kteří jejich kouzla následovali a vystoupili na ostrov, byli od těchto bytostí, Sirén zvaných, bez milosrdenství roztrháni.

Hlas vášně, kterého hříšníci následují, jest podobný hlasu sirén, a běda tomu, kdo mu padne za oběť.

Hřích zavírá člověku oči, aby svou vinu a následky své viny neviděl. Jeden cestující, který procestoval skoro celý svět, octl se ve státě Venezuele. Byl velice oddán pití. Jednoho večera přišel domů s tak těžkou hlavou a zastřenou myslí, že nemohl najít svého lůžka. Když je našel, nemohl si zase zouti boty, ač o to velmi usiloval. Konečně se vzdal veškeré naděje a lehl si oblečený a obutý do postele. Ještě než usnul, rozmlouval sám se sebou: „Skoro celý svět jsem procestoval. Žil jsem pět let na Kubě, čtyři na Jamaice, pět v Brazílii, cestoval jsem Španělskem a Portugalskem, i v Africe jsem byl, ale tak protivné země jsem neviděl. Čestný muž jest nucen zde ležet v posteli oblečený a obutý.“

Tedy stát Venezuela byl vším tím vinem! Nikdo jiný. My se tomu musíme jen usmáti. Mnoho jest lidí na světě,

kterí všude jinde hledají vinu svých hříchů, jen ne tam, kde skutečně jest: ve své vůli.

„Žena mi dala ovoce toho stromu a tak jsem jedl.“ Tak se omlouval první hříšník. A všichni, kteří hřeší podle jeho příkladu, podobně se omlouvají. Hřích jim dává dva prsty na oči, aby svou vinu neviděli. Můj neklidný temperament, mé rozrušené nervy, společnost, ve které jsem se octl, nouze, ve které jsem, jsou vinny mým jednáním.

A poněvadž hříšník jest slepý pro příčiny svých hříchů, nevidí, jak ho hřích vždy víc a více dostává v moc a jaké nebezpečí pro něho roste. Při déle trvajícím dešti stoupá hladina rybníka. Člověk toho ani nepozoruje. Hodinu za hodinou vody přibývá, až jednoho dne přetéká přes břeh a zaplaví a zpustoší celou krajinu. Tak to bývá také s hříchem. Jednoho dne přichází katastrofa a celý životní strom padne v ssutiny. Jednoho dne jest hřích sám všemocným pánem v duši a otravuje všechny její síly.

Jest jako rakovina v lidském organismu. Najednou nastane chvíle, kdy hřích všechny síly pohltí a stráví. Staří malovali hřích, kterak sedí na trůně a kolem trůnu stojí ctnosti se skloněným tělem a on jednu po druhé hází a strhuje k zemi.

Nejhorší však jest, když hřích svou obět nečiní jen slepou a hluchou, ale také němou.

Hřích němý klade své oběti pátý prst na ústa. - Némý si netroufá z ohledů lidských před bezbožnými vyznati, že jest křesťanem a že patří k svaté Církvi. - Némý jest hříšník, který se neodvažuje upřímně se vyznati ze svých hříchů a falešně se stydí.

Tento pátý prst hříchu jest nejhorší.

Jak mocný jest hřích, tak veliká jest milost Boží. „Když se hřích stal mocným, milost Boží se stala mocnější. (R. 5, 20.) V dnešním evangeliu se vypravuje, jak Pán Ježíš vyhnal ďábla, který byl němý, to jest že toho, ve kterém bydlel, činil němým. Každý člověk, kterého hřích oněmí, musí se obrátiti na Ježíše. Pán Ježíš z něho němého ďábla vyžene. Pomůže mu, aby svůj bídný stav u soudu pokání, při svaté zpovědi poznal a němoty pozbyl. Pán Ježíš mu ještě pomůže, aby pozbyl i hluchoty, aby také viděl a se všemi Božími dětmi se z celého srdce modlil: „K tobě pozdvihuji oči své, jenž přebýváš na nebesích! K tobě, Pane, pozdvihuji duši svou, Bože můj, v tebe doufám, nebudu zahaben.“ (Traktus.)



IV. NEDĚLE POSTNÍ

Nazývá se **družebná**, že družbové začínali sjednávatí sňatky. **V opištole** (List sv. Pavla ke Galatům 4, 22-31) sv. Pavel píše, že jsme synové svobodní, kterým Kristus vymohl právo na nebe. **V evangellu** (Jan 6, 1-15) čteme, jak byl Pán Ježíš k lidem na poušti soucitný a dal jim zázračně chleba. Tak nám dává chléb vzácnější a zázračnější - nejsvětější Svátost oltářní.

BOŽÍ PROZŘETELNOST

Okna mnohého kostela jsou uměleckým dílem. Díváme-li se na ně zvenčí, vidíme jen černá skla a nepravdělné obrazy na nich. Vstupte dovnitř a pozorujte okna uvnitř kostela, právě když proniká okny světlo sluneční. Uvidíte, že okna jsou uměleckým dílem.

Podobně je tomu se světem. Co Bůh učinil, jest dobré a umělecké dílo. Díváme-li se na svět „zvenčí“, uvidíme mnoho bolesti a nespravedlnosti. Uvažujeme-li však Boží svět „zevnitř“, to jest duchovně, se stanoviska věčnosti, z Boží prozřetelnosti, uvidíme umělecké dílo. - Dnešní evangelium jest Velepísni na Boží prozřetelnost. Boží otcovské ruce nasýtily zázračně 5000 hladovících lidí.

Existuje Boží prozřetelnost. Všechno pořádá, o všechno pečuje, bez její vůle nic se neděje.

Představte si nádraží velkoměsta. Kolik je tu spleti-
tých kolejí, souběžných, odbočných a křížujících se. Ko-

lik je tu výhybek a pák. A všechno souhlasí, všechno se srovnává a shoduje, a to na jediný stisk prstu. Zde jistě je někde „lidská prozřetelnost“, která vše řídí.

Podobně je tomu v telefonní ústředně. Kolik je tu drátů, zásuvek, klappek a číslic. Kolik drátů jde přes domy, přes hory, nad zemí, ano i oceánem. A všechno souhlasí, všechno se shoduje. Je to snad náhoda? Nikdy. Neboť zde jistě někde je „lidská prozřetelnost“, která vše řídí.

Hlavní nádraží a centrála telefonní jest jenom dětskou hrou ve srovnání s velkolepým pořádkem nahoře pod obrovskou klenbou nebeskou, nebo dole pod nepatrným zrnkem písku na zemi; v oceáně jako v kapce vody, v životě jednotlivce jako v dějinách světa. I zde jde vše obdivuhodně, všechno souhlasí: stíny i světlo, hory i údolí, radosti i bolesti. Zde je duch, který vše řídí a spravuje. Zde je řídící a vše zachovávající Boží prozřetelnost. Zde jest Bůh.

Od staletí putuje celé hvězdné nebe po své dráze. Od staletí platí nezměněné zákony chemie a fyziky, násobilka a věčné pravdy katechismu. Od staletí staví nezměněně přesně ptáci svá hnízda, lišky svá doupata, pavouci a včely svá umělecká díla.

A polní lilie od staletí je ve stejné, něžné, běloskvoucí nádheře, krásněji ozdobená než Šalomoun. Ani vrabec nespadne se střechy bez vůle Otce nebeského, a všechny vlasy naší hlavy jsou spočítány, jak ubezpečuje nás Pán Ježíš, věčná Prozřetelnost, slovy: „Když tedy Bůh trávu polní a ptáky nebeské tak krásně ošatil, jak teprve vás, vy dítky Boží, malé víry? A když Bůh ptáky nebeské živí a křik hladovících krkavců slyší: tím více vás, vy

malomyslné děti Boží. Cožpak nemáte větší cenu než lito tvorové?"

Náš celý život jest úchvatné řízení Boží prozřetelnosti. Ptejme se dnů našeho života: Pokrmy, zdraví, byt, šaty atd. jsou dary Boží prozřetelnosti. - Ptejme se let našeho života: Dobří rodičové, pečlivé vychování, posvěcující milost, nesčíslné milosti pomáhající atd. jsou dary otcovské Boží prozřetelnosti. - Ptejme se tmavých nocí našeho života: zdraví jsme zůstali a v nemoci proti očekávání zdravými se stali - Boží prozřetelnosti.

A doba našeho duševního utrpení, to jsou opravdu vzácné hodiny milostí otcovské Boží prozřetelnosti. Tehdy se máme důvěrně k Bohu modlit: „Otče na nebesích, čiň se mnou, co Ty chceš. Postav mne tam, kde mne můžeš potřebovat, zaveď mne tam, kde mne chceš mít. Vždy a všude a za všech okolností jen svatá vůle Boží se staň!"

A nikdy si nestýskejme! Pán Bůh někdy dopouští, ale nikdy neopouští. Ten, který lilie polní ošacuje, nenechá nás nikdy mrznouti. Ten, který ptactvo nebeské živí, nenechá nás nikdy hladověti. Který liškám dává doupata, nenechá nás, své dítky, bez přístřeší. Ovšem, jen tehdy, hledáme-li nejprve království Božího a spravedlnosti jeho.

Dobrý Pán Bůh, který pro nás již tolik dobrého vykonal od jeslíček až ke kříži a ke svatostánku... tolik o nás pečoval od kolébky až do dnešního dne, kéž o nás pečuje až k naší rakvi a odejme nám poslední veliké starosti: záchranu naší duše. Kéž záchrana naší duše je korunovací Boží prozřetelnosti v našem životě.

V. NEDĚLE POSTNÍ

Epištola (List sv. Pavla 9, 11-15): Kristus jest Beránek neposkvrněný, který svou vlastní krví smyl naše hříchy a zasloužil nám očištění a ospravedlnění.
Evangelium (Jan 8, 46-59): Lidé jsouce sami hříšní, podezírali Syna Božího z posedlosti ďábelské.

UTRPENÍ PÁNA JEŽÍŠE

Dnes je Smrtná neděle, začátek utrpení Kristova. Dnes se zahalují kříže fialovou rouškou. Od dnešního dne máme věnovat zvláštní pozornost božskému Trpiteli. V duchu Církve nosme obraz trpícího Spasitele hluboko vtisknutý v naše srdce a uvažujme pilně o jeho umučení.

POHNUTKY, KTERÉ NÁS VEDOU K ROZ- JÍMÁNÍ O BOLESTECH JEŽÍŠE KRISTA

Vznešenost utrpení Ježíše. Každý jeho skutek, každé jeho slovo bylo veliké a vznešené nad míru. Tajemství však jeho utrpení převyšuje vše. Poslední kroky a okamžiky Syna člověka nás poučují, jakou cenu má duše naše, pro niž On takovou cenu výkupnou přinesl. Učiti, zázraky konati mohou i jiní, dá-li jim Bůh tu moc; svět však vykoupiti svou smrtí mohl jenom Vykupitel.

Tajemství jeho utrpení a smrti jsou cílem a vrcholem,

souhrnem a zpečetěním jeho úkolu, jeho života a jeho vznešené moci. Jako *král* rozdrtil právě svým utrpením říši satanovu, a povýšen jsa na kříž, přitáhl k sobě celý svět. Svou poslušností až k smrti vyplnil prorocství; odstranil starý obřadní zákon, zdokonalil mravní řád, učil lásce k nepřátelům a sebezpřemáhání a dal za vzor svůj život ctnostný. Jako *nejvyšší kněz* přinesl svým utrpením a smrtí oběť největší a nejvznešenější a požehnání plnou; tak usmířil nebe i zemi. V paprscích této oběti se sluní čas i věčnost.

Spravedlnost. Je nejvyšší spravedlivé, abychom na utrpení Pána Ježíše mysleli a v srdci o něm rozjímali. Za hrozných muk a trápení svůj drahý a milý život za nás obětoval. My, kteří jsme „příčinou jeho bolesti a zavinili jsme jeho smrt“, tak málo v rozjímání o tom přemýšlíme. Všechna místa a cesty na světě mají více návštěvníků než křížová cesta, která bývá tak poskrovnu navštěvována. Stěžuje si Spasitel ústy proroků, že tak sám: a bez účasti je ponechán. (Is. 63, 5.)

Náš vlastní prospěch. Svaté a posvěcující jest utrpení Páně. Je zlatým dolem odpuštění a všech milostí. Přináší nám především:

1. **Nenávist a ošklivost nad hříchem.** Pamatování na utrpení Páně je nejmocnější a nejvzácnější pohnutka, abychom se varovali hříchu. Zasluby a milosti utrpení Kristova jsou prostředky, aby hříchy naše byly vyhubeny. A kdyby hříšník si chtěl zoufat, pak mu utrpení Páně dodává mysl a ukazuje mu, jakou oběť Ježíš Kristus za něho přinesl, jak je ceněna jeho duše a jakou odměnu za bolesti na věčnosti jednou obdrží.

2. **Boj proti nezřízeným žádostem.** Není žádného moc-

nějšího příkladu k boji proti vášním, jako trpící Spasitel.

3. *Rozněcuje naši lásku ke Spasiteli*, ke kříži, učí nás býti velkomyslnými, učí nás pracovat, obětovat se a odevzdávat svůj život království Božímu a podporovat spásu duší. - Svatí nepotřebovali žádného jiného prostředku častějšího a účinnějšího, aby se stali svatými, jako úvahu o utrpení Páně. Zde čerpali ducha, který z nich učinil hrdiny.

ZPŮSOB, JAK UVAŽOVATI O UTRPENÍ PÁNĚ

Nechť *naše úvaha* o tajemstvích utrpení je *vždy zbožná a srdečná!* Je velmi dobře, jestliže se seznamujeme se smýšlením, které nadchlo a oduševňovalo Pána Ježíše v jeho utrpení. Považoval utrpení za hlavní svůj životní úkol (Mat. 20, 28), měl je vždy před očima od prvního okamžiku svého života (Luk. 12, 50), toužil po něm bez ustání. (Luk. 12, 9.) Mějme takové smýšlení v úvahách o utrpení Páně. Rozjímejme o něm s velikou účastí, s láskou a díky, sebe při umučení zpřítomňujme a utrpení proživejme.

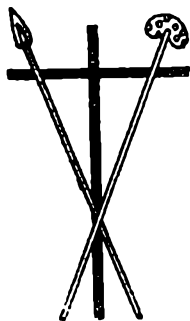
Konejme pobožnosti k utrpení Páně. Modleme se bolestný růženec a křížovou cestu. Oběti mše svaté, koruně všech pobožností k utrpení Páně, budme častěji přítomni.

Napodobujme ctnosti a smýšlení, které nám trpící Spasitel ukazuje. Trpíme zároveň s ním a získáváme si mocnější a živější dojmy o tom, co Spasitel pro nás na sebe vzal a co prodělal. Ctnosti a dobré skutky, které získáme z rozjímání o utrpení Páně, jsou překrásné kvě-

tiny a dárečky, které ukřižovanému Spasiteli sypeme na cestu. Půjdeme-li tak vedle Pána Ježíše, bude nám za to vděčný a potěšíme jeho Božské Srdce kopím probodené, které tak málo od lidí milováno jest.

*

Napsal-li svatý Pavel: „Nesoudil jsem, že bych co jiného věděl mezi vámi, než Ježíše Krista, a to ukřižovaného“ (1. Kor. 2, 2.), nechť každému vědění o Ukřižovaném se stane jeho celou životní moudrostí.



VI. NEDĚLE POSTNÍ

Nazývá se **květná**, poněvadž kněz světí kvetoucí ratolesti z jívy a topolu. **V epistoře** (List sv. Pavla k Filippenským 2, 5-11): Kristus se vzdal dobrovolně všeho, vzal na sebe lidskou podobu, aby mohl za nás podstoupiti potupnou smrt na kříži. **V evangeliu**: Čte se umučení Pána Ježíše podle svatého Matouše (kap. 26-27).

Týden, který začíná Květnou medělí, nazývá se pašijový, poněvadž se v tomto týdnu koná památka utrpení Pána Ježíše, o němž čteme při mši svaté pašije. Nazývá se též svatý nebo veliký, neboť si připomínáme v tomto týdnu veliké a svaté dílo, které vykonal Pán Ježíš pro naše vykoupení.

Abychom lépe rozuměli těmto dnům a větší užitek z nich měli, budeme uvažovati:

JAKÝ JEST OBSAH SVATÉHO TÝDNE

Monumentální vstupní branou do tohoto týdne jest *Květná neděle*. Před slavnou mší svatou kněz světí kve-

toucí ratolesti. - S ratolestmi se koná průvod. Ten se koná na památku slavného vjezdu Pána Ježíše do Jerusalema a je předobrazem našeho budoucího vstupu do nebe. - Slouží se slavná mše svatá, při které se zpívají pašije, to jest zpráva o utrpení a smrti Páně podle svatého Matouše.

První dni Svatého týdne, pondělí, úterý a středa, se nazývají tichým triduem, ve kterém nejsou nějaké zvláštní pobožnosti a svěcení, jen v úterý se čtou při mši svaté pašije podle sv. Marka a ve středu podle sv. Lukáše.

Ve středu, ve čtvrtek a v pátek Svatého týdne se konají odpoledne nebo večer v chrámech biskupských, klášterních i farních temné nebo žalostivé hodinky. - Někde na venkově se konají večer svatopostní pobožnosti.

Nejpamátnejší dni Svatého týdne jsou: *Zelený čtvrtek*, den ustanovení nejsvětější Svátosti oltářní a kněžství. Připomínáme si tajemství lásky, jakou projevil Pán Ježíš při poslední večeři umýváním nohou apoštolům, řečí na rozloučení a velekněžskou modlitbou. Toho dne byl Kristus jat, k smrti odsouzen a do žaláře vsazen. Církev ve svých obřadech z nejvyšší radosti upadá v hluboký žal. Varhany a zvony umlkají až do Bílé soboty.

Koná se průvod s nejsvětější Svátostí k vedlejšímu oltáři nebo do kaple. Odhalují se a umývají se oltáře na památku, že Pána Ježíše, dříve nežli jej ukřižovali, svlékli ze šatů.

V ten den v chrámech biskupských se světi svaté oleje.

Velký pátek, den nejhlubšího smutku a přísného postu pro všechny katolické křesťany. Truchlíme, že naše viny byly příčinou utrpení a smrti Pána Ježíše.

Obřady se dělí na čtyři části:

1. Zpívají se pašije podle svatého Jana.

2. Kněz koná modlitby za všechny stavy. Jsou to do-
jímavé modlitby, ve kterých se Církev modlí za všechny
lidi, protože Pán Ježíš trpěl a umřel za všechny lidi. Na
kříži i za nepřátele své se modlil.

3. Odhaluje se a uctívá se třikrát kříž, při čemž se
zpívá:

„Ejhle dřevo kříže, na němž spása světa pněla.“ „Pojď-
me, klaňme se jemu.“ Kněz odnáší kříž do lodi chrámo-
vé a líbá jej. Po něm uctívají kříž i věřící. Zpěváci na
kůře zpívají Žaloby Spasitelovy na nevděk lidu: „Národe
můj, co jsem tobě učinil . . . ? Odpověz mně.“

4. Následuje mše svatá darů předsvěcených. Svatá
Hostie byla již na Zelený čtvrtek posvěcena, to jest pro-
měněna. Na Veliký pátek se neslouží mše svatá nikde,
aby věřící upírali zřetel svůj v tento den jen k oběti na
kříži.

Nakonec odnáší kněz nejsvětější Svátost do Božího
hrobu.

Bílá sobota. Církevní obřady tohoto dne jsou zasvě-
ceny tajemství zmrtvýchvstání Páně. Dnes se slaví dvojí
zmrtvýchvstání: první Pána Ježíše, a druhé duchovní,
jeho mystického těla, všech věřících. První se slaví svě-
cením ohně (před chrámem) a svěcením velikonoční svi-
ce (v kostele). Druhé se slaví svěcením křestní vody a
svatým křtem. Před svěcením se čte dvanácte proroctví,
která se vztahují na Pána Ježíše a svátost křtu.

Po litaniích ke Všem svatým následuje mše svatá
v rouše barvy bílé se slavnostním zapěním Gloria, hra-
ním varhan a vyzváněním zvonů. Po epištole se pje
trojí slavnostní „Alleluja“. - Za starších dob se v tento

den nekonaly ráno žádné obřady, teprve v noci po 12. hodině konaly se četné obřady, které se vztahují na Vzkříšení Páně. Během času byly překládány vždy více na sobotu.

Večer se koná slavnost Vzkříšení.

JAK MY OSLAVÍME SVATÝ TÝDEN

Pilným účastenstvím na všech bohoslužbách a obřadech církevních. Více modlitby, pokání a postu. Méně zábav a radostí!

Rozjímáním o utrpení Páně. „Hledal jsi mě do umdlení. snášel kříže utrpení, kéž Tvá muka marnou není.“ (Dies irae - V ten den hněvu.) Svatý Ignác učí nás při rozjímání o utrpení Páně modliti se:

1. Za soustrast s bolestiplným, zbičovaným a umírajícím Spasitelem;
2. o milost hluboké zkroušenosti nad hříchy;
3. o milost něžné lásky ke Kristu Pánu, který za nás smrt podstoupil.

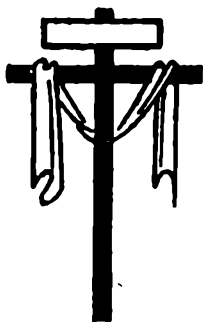
Svatý František z Assisi před stigmatisací prosil: „Ó milý Pane Ježiši, o dvě milosti bych Tě prosil, abys mi je daroval, dříve než umru. První je ta, abych ve své duši i na svém těle, jak je možno, cítil bolest, kterou Ty jsi, dobrý Spasiteli, při svém hořkém umučení vytrpěl. A druhá milost je ta, abych tolik, kolik je možno, ve svém srdci mohl cítiti onu nesmírnou lásku, která Tě pobádala, abys za nás hříšníky tak mnoho trpěl.“

Taková láska by měla také naše srdce roznítiti a ke všem obětem ve službě Boží nadchnouti.

Obnovou duchovní. Musíme dáti hříchu umřítí, starého člověka ukřižovati a pochovati a s Kristem k novému životu vstáti. - „Abychom na těle a duši obnovení, čistotou prokazovali Tobě službu“ (modlitba na Bílou sobotu). - Kdo nevykonal velikonoční zpověď, nechť tak učiní tento týden. „Slavme hody nikoliv s kvasem starým, ani s kvasem špatnosti a nešlechtnosti, nýbrž s přesnicemi upřímnosti a pravdy.“ (1. Kor. 5, 8.)

*

Prožij tento týden v duchu Církve, aby byl i pro tebe také „svatým týdnem“, „velikým“ na zbožnost a dobré skutky, „velikým a bohatým“ na požehnání a milosti.



O B S A H

Doba svatopostní	3
I. neděle postní	7
II. neděle postní	10
III. neděle postní	14
IV. neděle postní	18
V. neděle postní	21
Svatý týden, VI. neděle postní	25

NIHIL OBSTAT

Censor ex officio: Dr. Josephus Hlouch

Nr. 1.718

IMPRIMATUR

Olomucii, die 5. Februarii 1942

Dr. Udalricus Karlík,

vicarius generalis

Vytiskly Lidové závody tiskařské a nakladatelské, společnost s ručením obmezeným v Olomouci



3